V.69, 70 Co je to stav hlubokého spánku v bdělém stavu?

VASIŠTHA pokračoval: Ó Rámo, mysl by měla dělat to, co je třeba, ne se poutat k činům, myšlenkám či věcem. Neměla by se poutat k nebi nahoře ani k tomu, co je dole nebo v jiných směrech. Neměla by být omezena vnějšími vztahy, přirozenou činností smyslů ani životní silou. Neměla by sídlit v hlavě, na patře, mezi obočím, na špičce nosu, v ústech ani v očích. Neměla by být ve tmě ani na světle a neměla by spočívat v jeskyni srdce. Neměla by být v zajetí stavů bdění, snění či hlubokého spánku. Jejím domovem by neměl být ani širý prostor. Neměla by být připoutána k barvám spektra, k pohybu ani ke klidu, k začátku, ke středu, ke konci ani k ničemu jinému a neměla by přebývat daleko ani blízko, na povrchu, v objektech ani v Já. Neměly by ji ovládat smyslové zážitky, iluzorní stavy štěstí, vjemy ani představy.

Mysl by měla jako čiré Vědomí spočinout v čirém Vědomí pouze s nepatrným pohybem myšlenek, vědoma si iluzornosti objektů tohoto světa. A pokud takto zmizí veškerá připoutanost, stane se z *džívy* ne-*džíva* a cokoli se pak děje, děje se bez ohledu na to, zda je tu činnost nebo nečinnost. V takovém stavu nepřipoutanosti není *džíva* ovlivněn plody svých činů. A vzdá-li se *džíva* i tohoto jemného vnímání objektů, spočine v nejvyšším klidu a míru.

Osvobozený člověk, ať už se druhým zdá činný či nikoli, je navždy osvobozen od trápení a strachu. Všichni ho milují a uctívají. Třebaže se zdá, že je zaměstnán činností, vnitřně zůstává zakořeněn v poznání. Jeho vědomí není zabarveno štěstím ani neštěstím. Nenechá se okouzlit půvabem světa. Dosáhl poznání Já a žije, jako by byl neustále v meditaci. Nic ve vesmíru se ho nedotýká. Překročil dvojice protikladů, a třebaže je bdělý, zdá se, jako by byl v hlubokém spánku.

Stav, v němž existuje pouze zakoušení klidu a míru a mysl je osvobozena od pohybu myšlenek, se nazývá „hluboký spánek v bdělém stavu“. Kdo se v takovém stavu nachází, žije život bez záměrů a motivací, oproštěn od jakéhokoli psychického rozrušení a trápení, a nezajímá ho, zda jeho život bude krátký nebo dlouhý. Když tento „stav hlubokého spánku v bdělém stavu“ uzraje, říká se mu *turíja* neboli čtvrtý stav. Mudrc, který je v něm pevně ustálen, vnímá svět jako jeviště a život jako kosmický tanec. Kdo je ustálen ve stavu *turíja*, oproštěn od utrpení, strachu a iluze projeveného světa, ten už neupadne do omylu. Takový člověk je ponořen v blaženosti, překročí i samu blaženost a dosáhne stavu nejvyššího klidu, o kterém se říká, že je až za stavem *turíja*. Takový stav nelze pochopit a nelze ho ani popsat.